

zahvalnost & radost 1/2020

Sadržaj	Strana
Vrijednost čitanja Božje riječi	1
Isus Krist - Bog i čovjek	6
Pomoć na putu vjere: Zajedništvo, Borba	13
Biblijske slike i simboli: Vojnik, Oružje	16

Dragi čitatelji,

U proteklih mjesec dana mnogo se govori o psihološkoj pomoći koja je potrebna sve većem broju ljudi. Zapravo, nema neranijih ljudi kada su u pitanju velike katastrofe, ratovi, pošasti i slično. Svatko kad-tad treba neku pomoć izvana – barem neku ohrabrujuću riječ, htio on to priznati ili ne. Mi koji smo Božja djeca imamo u pogledu toga savršenu pomoć. Imamo Božju riječ, čija je vrijednost neizmjerljiva. Ona nas oprema za svaku vrst borbe koju moramo voditi na zemlji, kao i za preživljavanje u najtežim okolnostima. Dolaze teška vremena (i već su nastupila) u kojima će trebati znati preživjeti. Da bismo mogli uspješno preživjeti, moramo upotrebljavati svu opremu koju nam daje Riječ: Kristovu osobnu prisutnost, uzdanje, zahvalnost, vjeru, ohrabrenje, Božju skrb, nadu. Sve to možemo promatrati kao sredstva koja su nam dana u „ruksaku za preživljavanje“. No takav ruksak ne služi samo za to da ga se nosi na leđima, nego prvenstveno da ga se upotrebljava. Bilo bi suludo da netko tko putuje kroz nepreglednu pustoš i nosi na leđima ruksak pun onoga što mu je nužno za preživljavanje, nikada ne izvadi ništa iz njega. Naše odredište je Nebo – Nebo je naša vječna domovina. No potrebno je preživjeti ovdje na zemlji. Zato upotrebljavamo sva sredstva koja se nalaze u našem „ruksaku za preživljavanje“!

*Uz srdačan pozdrav,
Vaš Urednik*

Vrijednost čitanja Božje Riječi

Dragi prijatelji,

Čitate li Bibliju redovito? Ne mislim na zajedničko čitanje u obitelji, nego na osobno čitanje kada ste sami. To je iznimno važno. Vjernik koji to zanemaruje ne ostaje u bliskom zajedništvu s Gospodinom i ne može biti stvarno sretan.

Nikada nećemo moći u potpunosti procijeniti vrijednost Biblije, jer ona je Božja riječ. Jedino putem nje možemo upoznati Boga i njegove misli. Bog se u Starom zavjetu objavljivao putem Riječi koju je govorio i davao da se zapiše. Tamo je objavio tko je On, što je učinio, što će još učiniti i kako mu čovjek treba služiti. Zatim je Božji Sin došao na zemlju i objavio je Boga (Iv 1,18). Jedino putem Riječi poznajemo sve što se odnosi na Sina: njegovo rođenje, njegov život i njegovu smrt, njegove riječi i njegova djela. I Bog Sveti Duh, koji je sada na zemlji i prebiva u svakom vjerniku, može nam sve objaviti putem Riječi. Stoga ne bi bilo normalno ako vjernik ne bi volio Bibliju. Njegov rast u milosti i poznavanju našega Gospodina i Spasitelja, Isusa Krista, usko je povezan s njegovom ljubavlju prema Riječi i njegovim korištenjem Riječi.

Kada, primjerice, čitamo Psalam 119, vidimo kako je svaka faza duhovnog života psalmista bila povezana s Riječju. Najprije vidimo nov život koji je nastao putem Riječi (rd. 93): „Pravila tvoja neću zaboraviti nikada, jer njima si me oživio“ (vidi i rd. 25, 37, 40, 50, 88, 107, 116, 144, 154, 156 i 175). To je jasno rečeno i na drugim mjestima: „On nas je po svojoj vlastitoj volji rodio riječju istine...“ (Jak 1,18). Nanovo ste rođeni; ne od raspadljiva sjemena, nego neraspadljiva: putem riječi Božje koja živi i ostaje zauvijek“ (1 Pet 1,23). Gospodin Isus u Ivanu 3,5 kaže: „Ako se tko ne rodi od vode i od Duha, ne može ući u kraljevstvo Božje.“ Iz Efežanima 5,26 i drugih odjeljaka jasno je da „voda“ u Pismu predočuje Riječ primijenjenu na čovjeka po Svetome Duhu.

Božja riječ dovodi savjest grešnog čovjeka u Božje svjetlo. Putem nje čovjek uviđa tko je, osuđuje samoga sebe te pred Bogom priznaje svoje grijehе. To je obraćenje. Uslijed te osude nad samim sobom čovjekovo srce biva očišćeno, a Sveti Duh putem Riječi u njemu stvara nov, božanski život.

Iz toga proizlazi da kada nevjernicima govorimo Evanđelje, moramo poznavati

ti Božju riječ. Naše vlastite riječi nikada neće dovesti čovjeka do obraćenja. To čini jedino Božja riječ. „Stoga vjera dolazi slušanjem, a slušanje po riječi Božjoj“ (Rim 10,17).

No, Božja riječ je i

Hrana za novi život

„Kako su slatke nepcu mome riječi tvoje! Jest, slađe su od meda ustima mojim!“ (Ps 119,103). „Slađe su od meda i saća pčelinjega“ (Ps 19,10). Gospodin Isus kaže: „Neće čovjek živjeti samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih“ (Mt 4,4; vidi i Heb 5,12-24; 2 Pet 1,25-2,2).

Nov život koji je proizvela Riječ treba hranu koja odgovara tom životu. Ta hrana je Gospodin Isus, i to: kao Spasitelj (Iv 6,56), kao onaj koji je ovdje na zemlji živio kao svet i istinski Čovjek (Iv 6,33-35) i kao proslavljeni Gospodin u Nebu, što nam je slikovito predočeno u „starom žitu (obećane) zemlje (Još 5,11). Gospodina ne nalazimo nigdje drugdje osim u Riječi. U Starom zavjetu prikazan nam je u slikovitim prikazima i sjenama, kao i u proročanstvima proroka. U Novom zavjetu objavljen nam je u potpunosti: u evanđeljima, Djelima apostolskim i poslanicama prikazan nam je u svojem životu na zemlji i u svojoj smrti; u Djelima, poslanicama i Otkrivenju prikazan nam je kao proslavljeni Gospodin.

Je li, dakle, čudno to što je duhovni život mnogih vjernika slabašan i boležljiv pa oni, ako ne dolaze na sastanke na kojima se propovijeda i proučava Riječ i ako čak ni sami redovito ne proučavaju Riječ, ne mogu podnijeti drugo

doli samo mlijeko, premda bi već trebali čvrstu hranu (Heb 5,12-14)?

Jedini način da rastemo i imamo zdrav duhovni život jest da se redovito hranimo.

Božja riječ je naš vodič

„Čime će mladić očistiti svoj put? Čuvajući se po riječi tvojoj . . . U srce sam svoje sakrio riječ tvoju da ti ne griješim . . . Tvoja riječ nozi je mojoj svjetiljka i svjetlo mojoj stazi“ (Ps 119,9.11.105).

Gospodin je Jošui rekao: „Ti samo budi jak i vrlo odvažan, kako bi ga se mogao pridržavati i postupati po svemu zakonu što ti ga je povjerio moj sluga Mojsije: ne skreći od toga ni desno ni lijevo da napreduješ kuda god ideš. Ova knjiga zakona neka ne napušta tvoja usta, nego razmišljaj o noj danju i noću, da je se možeš pridržavati i postupati po svemu što je u njoj napisano, jer tada ćeš učiniti svoj put uspješnim, i tada ćeš napredovati“ (Još 1,7.8).

U pogledu velikih opasnosti koje su prijetile Pavao starješine iz Efeza preporučuje „Bogu i riječi njegove milosti“ (Dj 20,31). Timoteju piše o „svetim pismima koja te mogu učiniti mudrim za spasenje“ (2 Tim 3,15).

Kako bismo mogli znati što je grijeh ako ne poznamo Božju riječ? Neznanje nas ne čini nedužnima (Lev 5,17). Kako možemo znati što trebamo činiti i što je po Božjim mislima ako ne istražujemo Njegovu riječ, u kojoj nam je On sve rekao? Kako bismo znali ispravno odlučivati u određenim stvarima i kojim putem trebamo ići ako ne poznamo Riječ?

„Ulazak tvojih riječi prosvjetljuje, priproste urazumljuje.“ „Putem svojih zapovijedi učinio si me mudrijim od mojih neprijatelja, jer one su uvijek sa mnom. Imam više razuma od svih svojih učitelja, jer razmišljam o tvojim svjedočanstvima. Razumijem više negoli stari, jer propise tvoje čuvam“ (Ps 119,130.98-100).

Riječ je naše oružje

„Mač Duha, koji je riječ Božja“ (Ef 6,17). „Tako ću imati što odgovoriti onome koji me ponižava“ (Ps 119,42).

Kako li je samo Gospodin Isus upotrijebio taj mač! Na svaki napad Sotone odgovorio je: „Pisano je“ (Mt 4,4.7.10), i Sotona je morao otići. On nema nikakve snage protiv Božje riječi.

Gospodin je upotrebljavao Riječ i protiv ljudi: „Nije li ... pisano“ (Iv 10,34)? „Što onda znači to što je pisano« (Lk 20,17)?

„Jer živa je riječ Božja i djelotvorna, i oštija od svakog dvosjeklog mača; prodiere do rastavljanja duše i duha, zglobova i moždine, i prosuđuje misli i nakane srca. I nema stvorenja koje njemu nije vidljivo, nego je sve golo i raskriiveno očima onoga komu moramo dati odgovor“ (Heb 4,12-13).

To je jedino oružje koje imamo, kako za obranu od Sotone i svijeta, tako i za napad. Nikada ne smijemo zaboraviti da je to riječ živoga Boga i zbog toga posjeduje snagu u sebi. Kada se njome služimo, svatko prema kome je upotrijebimo osjetit će tu božansku snagu. Čak i ako je onaj kome je govorimo ne prihvaća, nego se čini kao da ga nije ni dotakla, ipak će ga njegova savjest

uvjeravati u istinitost onoga što mu je bilo rečeno.

Uvjerio sam se u to jednom dok sam još bio vrlo mlad. Dijelio sam traktate u vlaku i neki gospodin je počeo raspravljati sa mnom u pogledu kršćanstva. Uzeo sam Bibliju i pročitao odjeljak koji je davao odgovor na njegove primjedbe. Nakon što sam tako učinio dva ili tri puta, povikao je: „Gospodine, ne raspravljam s Biblijom, nego s vama!“ Na to sam mu rekao da ja ne znam ništa drugo doli samo ono što piše u Bibliji. Pokušao je još jedanput ili dvaput, a onda se ljutito okrenuo i zadubio u svoju knjigu. Nitko se ne može oduprijeti Božjoj riječi.

Nekako u isto vrijeme doživio sam još jedno slično iskustvo. No taj put nisam imao Bibliju kod sebe pa sam počeo raspravljati sa sugovornikom. Nije trebalo proći mnogo vremena da shvatim da sam poražen!

Prije nekoliko godina stajao sam na hodniku prepunog vlaka. Jedan od putnika žalio se na loša vremena i tvrdio da nikada neće biti bolje. Umiješao sam se u razgovor i rekao da sasvim sigurno znam do dolaze bolja vremena i da ću ih ja doživjeti. Na to sam mu pročitao nekoliko odjeljaka iz Pisma. On me ismijao i narugao se, na što sam mu pročitao nekoliko drugih odjeljaka, onih koji govore o stanju čovjeka i svijeta, ali i o spasenju u Kristu. Četvrt sata kasnije zamolio me da pođem s njim. Kada smo skrenuli za ugao, sa suzama u očima zamolio me da mu nabavim Bibliju – jer on je silno želio imati ono o čemu sam mu čitao.

Sredstvo za čišćenje

Božja Riječ je i jedino sredstvo putem kojega se čistimo i posvećujemo. „Kao što je Krist ljubio crkvu i za nju predao sebe da je posveti i očisti kupelju vode putem riječi“ (Ef 5,25-26). „Posveti ih istinom; tvoja riječ je istina“ (Iv 17,17).

Samo stalnim primjenjivanjem Božje riječi na naš život i putove bivaju očišćeni naši životi, i samo tako postajemo odvojeni od svakog zla. Naš Zagovornik kod Oca pere naše noge putem Riječi (1 Iv 2,2; Iv 13); ali naša je odgovornost dopustiti da nam se operu noge.

„U srce sam svoje sakrio riječ tvoju da ti ne griješim“ (Ps 119,11). „Po njima je sluga tvoj upozoren, a u njihovu držanju je velika nagrada. Ali pogreške svoje tko da uvidi“ (Ps 19,11-12)?

Božja riječ je, nadalje, jedino:

Mjerilo za djelovanje i nauk

„Držah propise tvoje i tvoja svjedočanstva, jer svi su moji putovi pred tobom“ (Ps 119,168). „Tko ima uho, neka čuje što Duh govori crkvama“ (Otk 2 i 3). Sve što se zbiva u crkvi, i ono što se naučava i ono što se čini, moramo provjeravati u svjetlu onoga što Duh govori crkvama, to jest putem Božje riječi. „Od proroka neka govore dvojica ili trojica, a ostali neka prosuđuju“ (1 Kor 14,29).

Riječju moramo provjeravati i vlastito življenje i vlastite misli. Naše vlastite misli ne vrijede baš ništa. Mjerodavno je samo ono što govori Božja riječ. Vidi, primjerice, Levitski zakonik 5,14-19.

Židovi iz Bereje su u Djelima 17,11 nazvani plemenitijima od onih iz Soluna zato što su putem Božje riječi provjerali riječi apostola Pavla. U 1. Korin-

ćanima 15,3-4 sâm apostol izjavljuje da su Pisma izvor njegovog naučavanja.

„Sve Pismo je od Boga nadahnuo i korisno je za nauk, za uvjeravanje, za popravljanje, za odgajanje u pravednosti: da čovjek Božji bude savršen, posve opremljen za svako dobro djelo“ (2 Tim 3,16-17).

Poslušnost i pokornost

„Ti si zapovjedio tvoje propise da se brižljivo čuvaju“ (Ps 119,4). U njihovu držanju je velika nagrada“ (Ps 19,11).

„Budete li čuvali moje zapovijedi, ostat ćete u mojoj ljubavi; kao što sam i ja čuvao zapovijedi Oca svojega i ostajem u njegovoj ljubavi“ (Iv 15,10). »Ako me tko ljubi, držat će moje riječi i Otac moj će ljubiti njega; i doći ćemo k njemu i kod njega se nastaniti“ (Iv 14,23). „Jer ovo je ljubav Božja: da čuvamo njegove zapovijedi; a njegove zapovijedi nisu tegobne“ (1 Iv 5,3).

Iz ovih redaka vidimo kakav značaj Bog pridaje poznavanju Božje riječi i pokoravanju Božjoj riječi. Ne bi li za nas trebalo biti sasvim normalno to da zapitamo: „Gospodine, što želiš da činim“?

Prvi grijeh bio je nepokornost Riječi. Da, grijeh je učiniti nešto ili propustiti učiniti nešto ne razmišljajući o činjenici da Bog ima vlast nad nama. To je bezakonje (1 Iv 3,4). Grijeh je sve što učinimo ne pitajući se za Božju volju i ne pokoravajući joj se.

Kakav život poslušnosti vidimo kod Gospodina Isusa! Došao je na zemlju činiti Božju volju (Heb 10,7). Zato se morao naučiti poslušnosti (Heb 5,8), jer poslušnost je za Njega, vječnog Boga, bila nešto nepoznato. Ali ovdje na ze-

mlji mogao je reći: „Ja uvijek činim ono što je njemu ugodno“ (Iv 8,29). „Moje jelo je činiti volju onoga koji me poslao i dovršiti njegovo djelo“ (Iv 4,34).

Što li je to moralo značiti Bogu kada je u ovome svijetu, gdje su ljudi uvijek činili samo svoju, promatrao ovog čovjeka koji je činio jedino Božju volju, iako je njegova vlastita volja bila savršena i sveta!

Što li to mora značiti Bogu kada i danas nađe ljude kojima je želja i zadovoljstvo služiti Njemu, i koji zbog toga marljivo istražuju njegovu Riječ kako bi upoznali Njega i njegovu volju!

Kako li je čitanje i upoznavanje Riječi od velike praktične vrijednosti za nas! Naša srca postaju sretnija kada u njoj, uza sve ono što je Božja ljubav pripremila za nas, vidimo Gospodinovu slavu. Upoznajemo je sve bolje te tako bolje razumijemo Božje misli. Istodobno primamo i bogatu zalihu oružja, koje možemo upotrijebiti u obrani protiv napada Sotone, kao i u napadačkim pothvatima – kada nekome govorimo o spase-nju njegove duše.

Ako se pak netko žali da je njegova pamet poput sita koje ništa ne može zadržati, treba znati da se sito, iako ne može držati vodu, ipak očisti vodom koja prolazi kroz njega. Voda odstranjuje svu nečistoću. Tako je s Božjom riječju. No nemojte je samo čitati nego i razmišljajte o njoj. Sa zahvalnošću se služite dobrim i pouzdanim tumačenjima. Ali sve provjeravajte samom Riječju. I nikada ne dopustite da neki komentari ili tumačenja zauzme mjesto same Riječi. To bi doista bila vrlo loša navika.

„Sine moj, ako primiš moje riječi i kod sebe pohraniš moje zapovijedi, tako da prikloniš svoje uho mudrosti i upraviš svoje srce razboru; jest, ako zavapiš za spoznajom i digneš glas svoj za razborom; ako je potražiš kao srebro i tragaš za njom kao za skrivenim blagom, tada ćeš shvatiti strah GOSPODNJI i naći ćeš Božje znanje“ (Izr 2,1-5).

Srdačan pozdrav,

Vaš prijatelj

H. L. H.

Isus Krist – Bog i čovjek

U Svetom pismu nema važnijeg pitanja od onoga koje je sâm Gospodin Isus postavio svojim suvremenicima: „Što mislite o Kristu? Čiji je on sin?“ (Matej 22,42). Ovih nekoliko riječi središte su svega. Temelji vjere neodvojivo su povezani s tim pitanjem i svaka pogreška ili zablude u pogledu tog pitanja može imati dalekosežne posljedice. Ako nemamo ispravne misli o Kristu, ne možemo imati ispravan stav ni u čemu.

Želim, dakle, pokazati ono što objavljuje Sveto pismo, naime, da je naš Gospodin Isus Krist istinski Bog koji je, po nauku Božje čudesne milosti, radi očitovanja Božje slave i radi našeg spasenja postao istinskim čovjekom. Obje te strane ćemo zasebno obraditi. Započet ćemo s božanstvom Gospodina Isusa.

Svjedočanstvo Staroga zavjeta o Kristovom božanstvu

Obično se veli da veliki događaji bacaju svoju sjenu daleko u prošlost. Upravo tako je i u pogledu dolaska našega Gospodina. Od najranijeg proročanstva u Postanku 3,15 neprestano se množe proročka ukazivanja na dolazećeg Oslobođitelja. Njegova osoba je tako veličanstvena da se njezina sjena može vidjeti četiri tisuće godina prije njego-

va dolaska. Promotrimo neke značajne odjeljke u Starom zavjetu koji govore o osobi i karakteru Onoga koji dolazi. U Izaiji 7,14 Bog Ahazu i njegovu narodu obećava „znak“: „Evo, začet će djevice i roditi sina, i nazvat će ga imenom Emanuel.“ U Mateju 1,23 vidimo da se ovo proročanstvo odnosi na Gospodina Isusa, a objašnjeno je i značenje imena Emanuel: „Bog s nama“. U Izaiji 8 nalazimo daljnje pojedinosti o Onome koji dolazi, a zanimljivo je da obje posljednje riječi hebrejskog teksta u 10. rektku tvore ime Emanuel. U redcima 14-18 jasno se ukazuje na to da će Onaj koji dolazi biti odbačen od strane vlastitog naroda. Zatim, u Izaiji 9,6 otkrivamo da sin djevice nije rođen samo radi sebe, nego kao Božji dar svemu Izraelu: „Jer dijete nam se rodilo, sin nam je dâ; vlast će mu biti na ramenu.“ Ime koje je dano dolazećem Oslobođitelju i Kralju iznimno je dragocjeno i poučno; u njemu je izražena peterostruka slava. „Ime“ u Svetome pismu uvijek označava ono što osoba koja ga nosi otkriva o sebi. Ovo je pet značajka Sinovljeva imena:

„Čudesni“: njegova osoba je jedinstvena i nadilazi svu ljudsku spoznaju.

„Savjetnik“: mudrost, sposobnost i autoritet su Njegove značajke; On je potpuno upoznat s tajnom Božjih nauma i u stanju je provesti ih.

„Bog silni“: To je puni naziv njegova božanstva. Značajno je da ovdje „Bog“ na hebrejskom nije u množini, kao što je uobičajeno, nego u jednini: El, a ne Elohim. Sin djevice je, ako tako smijemo reći, jedan Bog, to jest Bog u svojoj vlastitoj osobi.

„Otac vječnosti“: Od njega proizlazi sve, pa tako i vječnost.

„Knez mira“: On će vladati u pravедnosti i to će dovesti do istinskog i trajnog mira na nebu i na zemlji (usporedi Luka 19,38).

Dalekosežne izjave ovog dragocjenog retka mogli bismo primjereno sažeti ovom jednom izjavom: On je Bog! Sljedeći važan odjeljak nalazimo u Miheju 5,2: „Ali ti, Betleheme Efrato, premda si malen među tisućama Judinim, ipak će mi iz tebe izići onaj koji će biti vladar u Izraelu, čiji su iskoni od davnine, od vječnosti.“ Ovaj redak navodi se u Mateju 2,6 i primjenjuje se na Gospodina Isusa. U Miheju 5,1 rečeno je da će „Sudac Izraelov“ biti udaren palicom po leđima, to jest bit će odbačen. Ali taj „sveti Sluga“ (Djela 4,27) je u svojoj osobi beskrajno velik, tako da su njegovi iskoni od vječnosti. Ta riječ je nedvosmislena: djeteta koje je ležalo u jaslama u Betlehemu nije bio nitko drugi doli Onaj čiji su iskoni od vječnosti. I opet moramo reći da postoji samo jedna riječ koja može iskazati istinsku bit te osobe koja je došla u tijelu i bila vidljiva kao djeteta u jaslama, naime, Bog.

Svjedočanstvo o Kristovom božanstvu u Novom zavjetu

U Ivanu 8,58 nalazimo svjedočanstvo samoga Gospodina Isusa o svome božanstvu: „Zaista, zaista kažem vam: Prije negoli Abraham bijaše, Ja jesam.“ Židovi njegovog doba sasvim su jasno razumjeli da Njegova tvrdnja da je Božji Sin ne znači drugo doli to da je on sâm Bog (usp. Ivan 5,18 i 10,33). U Mateju 3,17 i 17,5 imamo svjedočanstvo Oca: „Ovo je moj ljubljani Sin, u njemu mi je zadovoljstvo.“ Nikada prije nije se otvorilo nebo nad nekim da bi svratilo pozornost na njega. Kasnije će Stjepan vidjeti otvoreno nebo i – radi svojeg ohrabrenja – proslavljenoga Gospodina Isusa kako stoji Bogu zdesna; no Gospodin Isus na Jordanu nije ugledao otvoreno nebo, nego je nebo gledalo sa zadovoljstvom na Njega te se čuo glas Oca, koji ga je priznao kao svojeg ljubljenog Sina. Svjedočanstvo Ivana Krstitelja dano nam je u Ivanu 1,15 i 34: „Ivan je svjedočio za njega i vika, rekavši: ‘Ovo je onaj za koga govorih: Onaj koji za mnom dolazi, premda mnom je, jer prije mene bijaše’“ „Ja to vidjeh i svjedočim da je taj Sin Božji.“ Sveti Duh ne ostavlja nikakve dvojbe u pogledu onoga što je Ivan postao (tako doslovno glasi 6. redak: „I postade čovjek poslan od Boga, čije ime bijaše Ivan“), ali onaj koji dolazi poslije njega bio je pred njim, jer je bio prije njega (rd. 30).

I demoni (zlodusi) su svjedočili za Njega: „Ti si Sin Božji“ (Marko 3,11; Matej 8,29). Gospodin Isus nije trebao ta svjedočanstva, niti ih je prihvaćao. On je sebi izabrao druge svjedoke, kao što nam to pokazuju redci koji slijede u

Marku 3. Jedan od njih, Šimun Petar, posvjedočio je da je Gospodin Isus „Sin živoga Boga“ (Matej 16,16). Značajno je pak da demoni Gospodina Isusa nikada ne nazivaju Gospodinom, premda priznaju njegovu slavu kao Božjeg Sina. No doći će dan kada će svaki jezik, pa i podzemaljska bića (demoni), morati priznati da Isus Krist jest Gospodin, na slavu Boga Oca (Filipljanima 2,11). Svjedočanstvo apostola Ivana za Gospodina Isusa u prva četiri retka njegova evanđelja osobito je značajno i duboko. U tih nekoliko redaka navedeno nam je šest veličanstvenih činjenica o „Riječi“.

(1) „U početku bijaše Riječ.“ On nije počeo postojati u početku, nego je tada bio, to jest On je već postojao u početku. Riječ ima vječno postojanje.

(2) „Riječ bijaše s Bogom.“ Budući da je Riječ bila s Bogom, to znači da Riječ ima vlastitu, sebi svojstvenu osobnost.

(3) „Riječ bijaše Bog.“ Iako različit kao osoba, On radi toga nije ništa manji od Boga. Riječ ima vlastite značajke božanstva.

(4) „On u početku bijaše s Bogom.“ Gospodin Isus nije samo objava božanstva u vremenu, nego On (Riječ) ima vječnu osobnost.

(5) „Sve je po njemu postalo i nije bez njega postalo ništa što je postalo.“ On je bio djelatan Stvoritelj i ništa nije postalo bez Njega. Riječ nije bila načinjena, nego je ona načinila sve. Riječ je prvotna, ona je Stvoritelj.

(6) „U njemu bijaše život.“ I vjernici imaju život, ali ga nemaju sami u sebi, nego u Sinu. Riječ ima vlastit, sebi svojstven život, u samoj sebi.

Postoji li još ikakva dvojba oko toga tko je ta „Riječ“? Tada treba samo čitati dalje dok ne dođemo na retke 14 do 17: „I postade Riječ tijelom i prebivaše među nama . . . pun milosti i istine . . . Ivan je svjedočio za njega . . . i od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Jer Zakon bijaše predan po Mojsiju, a milost i istina postadoše po Isusu Kristu.“ Riječ je uzela savršeno čovječstvo i njezino ime kao čovjeka je ISUS KRIST. Zasigurno nije slučajno to da tri odjeljka koja smo upravo razmatrali (Izaija 9; Mihej 5 i Ivan 1) ne samo što potvrđuju božanstvo Gospodina Isusa Krista nego, jednako tako, i njegovo istinsko čovječstvo. No prije nego promotrimo tu drugu stranu, to jest čovječstvo Gospodina Isusa, želim navesti još nekoliko dokaza o božanstvu Isusa Krista u Novom zavjetu. I Apostol Pavao, nadahnut Svetim Duhom, na mnogim mjestima u svojim poslanicama svjedoči o božanstvu Gospodina Isusa. U Rimljanima 9,5, nakon što je govorio o povlasticama Izraelaca, on kaže: „Od njih je i Krist po tijelu, koji je iznad svega, Bog blagoslovljen u vjekove.“ To je bila neka vrst Izraelove vrhunske slave: da je On došao iz tog naroda, on, koji nije bio samo Mesija, nego Bog, hvaljen u vjekove. On je bio Emanuel, Bog Izraelov. Ne želim se zadržavati na Pavlovim svjedočenjima o Kristovom božanstvu u Kološanima 1 i Hebrejima 1, nego želim ukazati na jedan poseban redak u Titu 2,13, gdje se govori o blaženoj nadi i pojavljivanju slave „našega velikoga Boga i Spasitelja, Isusa Krista“. Tu nam grčki tekst ukazuje na značajnu osobitost koja se odnosi na pravilno grčke gramatike. Ako se ispred dvi-

ju imenica koje su povezane veznikom „i“ nalazi zajednički određeni član, tada su predočene ili dvije različite značajke jedne te iste osobe, odnosno stvari, ili pak dvije različite osobe s jednom te istom značajkom. To je upravo ovdje slučaj. Između „Boga“ i „Spasitelja Isusa Krista“ nalazi se veznik „i“; a ispred „našega velikoga Boga i Spasitelja, Isusa Krista“ nalazi se zajednički određeni član. Kako se Sveti Duh precizno izražava! On time na najjasniji mogući način pokazuje da govori o jednoj osobi, o Isusu Kristu, koji je istodobno naš „veliki Bog“ i naš „Spasitelj“. Ni Petar ne zaostaje za drugim apostolima u svjedočenju o Kristovom božanstvu. On na početku svoje druge poslanice upotrebljava isti oblik izražavanja kao i Pavao u Titu 2, kada govori o pravednosti „našega Boga i Spasitelja, Isusa Krista“ (rd. 1): Isus Krist je naš Bog i Spasitelj.

Daljnji dokazi o Kristovu božanstvu

Osim jasnih izjava Svetog pisma o božanstvu našega Gospodina, u Novom zavjetu postoji još čitav niz dragocjenih dokaza o toj činjenici. Tako, primjerice, kod mnogobrojnih čudesa koja je Gospodin učinio nigdje ne vidimo da je on pritom prizvao Božje ime. Vidimo da se prigodom uskrsavanja Lazara molio svome Ocu; no to je bio savršen izraz njegove ovisnosti i njegove poslušnosti i to je učinio radi mnoštva koje se tamo našlo, „da vjeruju da si me ti poslao.“ A zatim je glasno povikao: „Lazare, izađi!“ Kada se zajedno sa svojim učenicima približavao vratima grada Naina i vidio udovicu kojoj su iznosili mrtvog sina jedinca, sažalio se nad njom, zadržao povorku i rekao: „Mladiću, tebi

govorim: Ustani!“ (Luka 7,14). Apostol Petar ne ostavlja nikakve dvojbe u pogledu toga da on uzetoga koji je sjedio kod Krasnih vrata nije iscijelio u vlastitoj snazi, nego „u ime Isusa Krista Nazarećanina“ (Djela 3,6; 4,10).

Gospodin Isus je bio Bog Stvoritelj. Njega su slušale prirodne sile; slušale su ga i ribe. Zabilježeno je nekoliko čudesa u povezanosti s ribama (Matej 17,24; Luka 5,1; Ivan 21,6). Koliko je On kao jednostavan čovjek bio veći nego li Nebukadnezar, zlatna glava, kojemu je Bog dao vlast i silu nad svim nastanjenim svijetom, poljskim životinjama i pticama nebeskim (Daniel 2,38)! Iako je sve to predao u njegove ruke i postavio ga za vladara nad svime, ipak se u pogledu vlasti nad „ribama morskim“ ne spominje! Gospodin Isus je kao Sin čovječji opraštao grijehe na Zemlji. Pismoznanci su spoznali da je to bilo neobično te su promišljali u svojim srcima: „Zašto ovaj tako huli? Tko može grijeh opraštati, osim Bog jedni?“ (Marko 2,7). Tu su bili potpuno u pravu, samo što u svojoj nevjeri nisu prepoznali da je taj koji je stajao pred njima bio Bog. Ljudi su se Gospodinu Isusu dok je bio na Zemlji više puta klanjali, a On im to nije branio (Matej 2,11; 8,2; 9,18; 28,9; Ivan 20,28). Kada je Ivan na Patmosu vidio sudački lik Gospodina Isusa, pao je do Njegovih nogu kao mrtav (Otkrivenje 1,17); a kada je potom dvaput kasnije pao do nogu anđela koji mu je „to pokazivao“ želeći mu se pokloniti, anđeo mu je to izričito zabranio riječima: „Pazi; nemoj: sluga sam kao i ti i tvoja braća koja imaju svjedočanstvo Isusovo. Bogu se pokloni!“ (Otkrivenje 19,10; 22,8). Ako se sada, nakon

što smo sve ovo razmatrali, vratimo na početno Gospodinovo pitanje: „Što mislite o Kristu? Čiji je on sin?“, kako će glasiti naš odgovor? Mi koji vjerujemo u Njega odgovaramo radosna srca kao nekoć Petar: On je Sin živoga Boga, On je Bog Sin.

Čovječstvo Isusa Krista

Sveto Pismo nam ne svjedoči samo da je Gospodin Isus istinski Bog, nego isto tako i da je On istinski čovjek. Netko bi možda mogao misliti da ovo drugo nije toliko odlučujuće, no to bi bila velika zabluda. Ako Gospodin Isus treba biti posrednik između Boga i čovjeka, tada On, da bi čovjeku donio Boga, mora biti istinski Bog, a da bi čovjeka doveo k Bogu, mora biti istinski čovjek. Čovjek je sagriješio i samo je čovjek kao zastupnik mogao umrijeti za njega. Budući da ćemo se kasnije još baviti tim predmetom, za sada samo toliko o tome.

Veliki protivnik i uništavatelj vjere od najranijih dana crkve pa sve do danas napada i potkopava istinu o Kristovom čovječstvu, jer dobro zna koliko je ona važna.

Duh, duša i tijelo

Bog je stvorio čovjeka u tri dijela, kao: duh, dušu i tijelo (1. Solunjanima 5,23). Mnogi odjeljci u Novom zavjetu ukazuju na to da je i Gospodin Isus kao čovjek imao ta tri dijela. No navest ćemo riječi koje su izišle iz usta samoga Gospodina Isusa i koje to potvrđuju. U Luki 23,46 On kaže „svoj duh“, u Marku 14,34 „moja duša“, a u Mateju 26,12 „moje tijelo“.

Ne možemo razumjeti čudo Njegove uniženosti koja nam je opisana u Fili-

ljanima 2, ali iz riječi samoga Gospodina saznajemo da je On na zemlji posjedovao ljudski duh, ljudsku dušu i ljudsko tijelo. Dva retka iz poslanice Hebrejima ukazuju na tu divljenja vrijednu činjenicu. U Hebrejima 2,17 veli da je u svemu trebao postati jednak braći. Uočimo ove značajne riječi: „U SVE-MU“. Ako je „u svemu“, onda to znači u duhu, duši i tijelu. U Hebrejima 4,15 imamo daljnju potvrdu te velike činjenice. Tu vidimo da je naš Veliki svećenik bio „iskušavan u svemu poput nas, osim grijeha.“ Tu opet imamo iste one značajne riječi kao i u prethodnom retku: „u svemu“, gdje, u slučaju Njegove iskušavanosti, treba uočiti i riječi ograničenja: „osim grijeha“. Dok nam je u 14. retku predočena uzvišenost našeg Velikog svećenika, kako u njegovoj osobi kao Božjeg Sina tako i u njegovom položaju u Nebu, 15. redak ističe njegovu neizmjerljivo veliku milost, izraženu u činjenici da je on praktički iskusio sva iskušenja koja mogu napadati njegove svete, osim onih iskušenja koja dolaze od naše pale (grešne) naravi, koju on nikada nije imao. On je uvijek bio „Svetac“ (Luka 1,35). Neka kušanja usmjeren su na duh, druga na dušu, a treća na tijelo. Nije teško uvidjeti kako je u pustinji u ona tri zaključna iskušenja davao Gospodina iskušao u sva ta tri smjera.

Bog i čovjek

Kad u 1. Ivanovoj 4,2 čitamo da je „Isus Krist u tijelu došao“, tada to ne znači samo da je Gospodin Isus postao čovjekom. Taj izraz govori da je Krist bio i ostao Bog, pa i onda kada mu se svjedelo doći ovamo na zemlju. Ni jedan čo-

vjek ne može „doći“ u tom smislu. Karkvog bi smisla imalo reći da su, primjerice, Ciceron, ili Julije Cezar, „došli u tijelu“? Pa kako bi oni drugačije i mogli doći? Od samog početka nisu bili ništa drugo doli „tijelo“. Ali Isus Krist, Sin živoga Boga, mogao bi, ako bi to bilo po Božjem naumu, doći i drugačije nego „u tijelu“, primjerice, kao anđeo. No On je došao u tijelu, došao je u obliku čovjeka, kako bi objavio i proslavio Boga. Bog se objavio u tijelu (1. Timoteju 3,16).

Oba retka iz Hebrejima 2 i 4, kao i redak iz 1. Timoteju 2,5 („jedan je Bog, i jedan je posrednik između Boga i ljudi: čovjek Krist Isus“) jasno pokazuju da je Gospodin Isus, kad je trebao postati naš Veliki svećenik i posrednik, morao postati čovjekom u punom smislu te riječi.

On je „posrednik“, ili nepristran sudac, kojega je Job tako čeznutljivo iščekivao „da stavi svoju ruku na nas obojicu“. On je znao da Bog nije čovjek kao on, i spoznao je da treba doći netko tko je dovoljno velik da svoju ruku može staviti na Boga i tko je dovoljno milostiv da svoju ruku može položiti na nekog takvog kao što je bio Job. Novi zavjet je objava tog posrednika za kojim je čeznuo Job – Gospodina Isusa, koji je Bog i čovjek.

Dragocjen prikaz Kristova božanstva i čovječtva u jednoj osobi imamo u Starom zavjetu, između ostalih, u Kovčegu saveza. Osnovna konstrukcija mu je bila načinjena od bagremova drveta, što je slika Kristovog istinskog čovječtva. Ali iznutra i izvana bio je obložen čistim zlatom, a to govori o istinskom božanstvu našega Gospodina. No bio je to samo jedan kovčeg, što je dokaz da

se obje te naravi nalaze u jednoj osobi. Božje oko, kao i oko vjere, u Njemu vidi više negoli samo čovjeka –u Njemu vidi Boga Sina. Kada je Riječ tijelom postala i prebivala među nama, Ivan je posvjedočio: „I promatrasmo slavu njegovu, slavu kao u jedinorođenoga od Oca“ (Ivan 1,14).

Teško da nas išta može snažnije potaknuti na štovanje Njegova imena kao što to može promatranje tih obiju strana u Kristovoj osobi u Novom zavjetu: bagremovo drvo i čisto zlato. U 2. Korinćanima 13 rečeno nam je da je „Krist bio razapet u slabosti“, ali nam Hebrejima 1,3 pokazuje da On u svakom trenutku sve nosi riječju svoje snage. Iako je bio razapet u slabosti, proglašen je (ili: dokazao se kao takav) „Sinom Božjim u snazi, po Duhu svetosti, uskrsnućem od mrtvih“ (Rimljanima 1,4). Kad nam ga neumorni sluga Marko opisuje kako jednom prigodom spava na jastuku u stražnjem dijelu lađe, pokazuje nam kako je On bio istinski čovjek. Nema baš ničeg lošeg u tome da je netko umoran, ali to je sasvim ljudska značajka. No samo nekoliko trenutaka kasnije On se podiže u svoj dostojanstvenosti svoje božanske osobe i zapovijeda vjetru i valovima (Marko 4,38-41).

Jednom drugom prigodom vidimo ga kako umoran od puta sjedi kraj Jakovljeva zdenca, toliko ovisan o ovome svijetu koji je nastao po Njemu da grešnu ženu mora moliti da mu dade piti. Nije li to bagremovo drvo? No kako iz toga izbija sjaj zlata kada ga vidimo sposobnog i voljnog dati živu vodu, koja može ne samo zauvijek ugasiti žeđ duše, nego u nanovo rođenoj duši po-

stati izvorom vode što teče u vječan život (Ivan 4,6.10.14).

Kako li je čudesna ta tajna Njegove osobe! Sâm Gospodin je rekao da nitko ne pozna Sina doli Otac (Matej 11,27); a to nam pokazuje da u Njemu postoje tajanstvene dubine koje čovjek kao stvorenje nikada neće moći dokučiti, pa ni nakon što je pomilovan i proslavljen. Već u samom Stvorenju sadržane su nevjerojatne tajne. Je li onda čudno to što su s dolaskom Stvoritelja kao čovjeka u njegovo Stvorenje, kao i sa načinom na koji je došao, povezane tajne koje nadilaze naš razum?

Istina o Kristovom apsolutnom božanstvu mnogostruko je posvjedočena u Svetom pismu, jednako kao i istina o stvarnosti, punini i savršenosti Njegova čovještva. Ne želim ovdje ni spominjati neke postojeće teorije o tome, jer bi to bilo samo razgllašavanje bestidnosti ljudskog duha. Radije zauzmimo položaj štovatelja koji prigibaju svoje glave u poniznosti i prinose svoju hvalu Onome „koji, premda u obličju Boga, nije grabežom smatrao biti jednakim Bogu, nego se sâm svega lišio i uzeo na sebe obličje sluge te postao sličan čovjeku“ (Filipljanima 2,6-7).

Christian Briem

Pomoć na putu vjere

Zajedništvo

„S užitkom sam sjedila na njegovoj sjeni.“

Pjesma nad pjesmama 2,3

*Čekamo da te vidimo Gospode,
Iako ti već sada, usred zemaljske žalosti,
naša srca ispunjavaš ljubavlju
koja je u nama izvor vječne radosti.*

Mojsije je „gledao nevidljivoga“ i to ga je potaklo na odluku. Kada postanemo svjesni Božje prisutnosti, faraon je kao ništa ... Tamo pak gdje nedostaje zajedništvo s Bogom, vlada slabost i neodlučnost.

Snaga je samo u Kristu, i nigdje drugdje. Ja nikada nemam snagu ako moja duša nije u skrivenom zajedništvu s njim ... Zbog toga je Sotonina snaga izravno usmjerena upravo na to jedno, naime, da nas odvraća od življenja u zajedništvu s Kristom.

Težimo tome da naše zajedništvo s Kristom bude sukladno svim onim naučavanjima koja držimo ili naučavamo. Bez toga nauk sâm po sebi neće imati nikakve snage, a mi u svemu tome nećemo živjeti s Bogom, što je u tome, zapravo, ono glavno.

Bog može ljudima dati da budu djelatni za njega koliko god je to moguće, primjerice poput Pavla ili Zebedejevih sinova, ako su mu oni potrebni. Ali zajedništvo je njemu ono najdragocjenije. Postoji razlika između Petra i Ivana. Isusovo srce je zadovoljno počivalo u onome koji se naslonio na njegova prsa.

Duša se treba uteći Bogu s većom bliskošću negoli bilo kome drugom. Zajedništvo s vjernicima je dragocjeno, ali blisko zajedništvo s Bogom mora mi biti iznad svega; a zajedništvo s vjernicima proisteći će iz zajedništva s Bogom.

Radost u Bogu je zajedništvo ... Iznošenje naših želja Bogu nije zajedništvo. „Bog je govorio s Abrahamom“, „svojim prijateljem“ – to je zajedništvo.

Zajedništvo s Bogom je mjesto odmora za srce.

Ako živimo u zajedništvu s Bogom, ne mislimo na same sebe. Mojsije nije znao da je njegovo lice sjalo, dok su svi drugi to vidjeli. On je odvratio pogled od sebe, a kada se opet okrenuo k zemlji, nosio je na sebi odsjaj Neba.

Nitko nam ne može biti tako blizak kao Bog, jer on je u nama. Kakva li je to bliskost!

Križ i kruna idu zajedno; a još više idu zajedno križ i zajedništvo. Križ dotiče moju naravnu volju i zbog toga on slama i uklanja ono što ometa zajedništvo.

Ako nisam u zajedništvu Sveti Duh, namjesto da me može upotrijebiti, mora govoriti mojoj savjesti.

Neka bi naše djelo bilo djelo vjere, i neka bi proizlazilo i crpilo snagu iz zajedništva s Bogom, našim Ocem.

Kad god o Božjoj istini ne možemo na temelju našeg zajedništva s Njim govoriti „kao o riječima Božjim“, onda bismo trebali šutjeti.

Mogu stalno proučavati Riječ, ali ako me to ne vodi u zajedništvo s Njim neće mi – barem u tome trenutku – ništa koristiti.

Što je radost Otkupitelja? Nije li sva njegova radost zajedništvo s njegovim otkupljenima i njihova sreća?

Borba

„Više smo negoli pobjednici po onomu koji nas je uzljubio.“

Rimljanima 8,37

Svezao si jakoga,

Oplijenio si moćnoga,

Zavodnika ljudskih duša.

A njegove žrtve, ljude okovane,

Tvoja je ruka odriješila

I nikakvo im zlo

Pred tvojom snagom

Nauditi ne može.

Mnogi nemaju hrabrosti poći u Božju bitku zato što ustraju u nečemu što je nezdruživo sa svjetlom koje su primili. Možda, nažalost, i izgube svjetlo s kojim se nisu uskladili, a Sotona je sposoban pomračiti im um tako da ih uvjeri da je bolje ostati tamo gdje jesu, kako mu ne bi oduzeli još više teritorija.

U bojnu opremu treba se odjenuti prije bitke, a ne tek kad je bitka već počela.

Nadasve je važno voditi Božju bitku protiv Sotone ... Vrlo je ozbiljno to da je moj zadatak nadvladati Sotonu.

Što je veća snaga Duha, tim više je taj u kojemu se ona očituje izložen Sotoninoj srdžbi.

Nije dovoljno samo ne biti poražen od Sotone, nego bismo trebali stalno osvajati njegov teritorij.

Nov položaj donosi nova iskušenja ... ali ako su iskušenja nova, nova je i milost, a i mnogovrsna i beskrajna, da se sučelimo s njima, ako smo tamo gdje nas On želi imati.

Putem snage smrti Gospodin je uništio svu snagu onoga koji je imao moć smrti. Smrt je najbolje oružje u Božjoj oružarnici, ako se njime rukuje u snazi života.

Borba se nigdje ne osjeća tako snažno kao u molitvi: tamo Sotona želi prodrijeti.

Ako kršćanin napusti ovisnost o Gospodinu, bit će poražen u borbi od Sotone.

Mojsije, Aron i Hur uspjeli su se na vrh brda, a Izrael se pod Jošuinim vodstvom borio protiv Amaleka u ravnici ... Izraelci su mogli razmišljati o načinu njihove borbe, o snazi neprijatelja i o tisuću drugih stvari; no u konačnici je njihov uspjeh ovisio o Mojsijevim podignutim rukama. Nama je vrlo teško razumjeti to da smo mi i Sotona kao ništa, a da je Bog sve.

Usudio bih se reći da su mnogi od nas mislili ... da je dovoljna jedna bitka protiv Sotone i sve će biti završeno. Ali nije tako. Mi imamo jamstvo i sigurnost pobjede, ali nemamo obećanje da će borba prestati.

(Hebrejima 2,18). On je trpio, ali On nikada nije popustio. Ako popuštamo iskušenju, onda ne trpimo, jer tijelu je ugodno ono čime je iskušavano. Isus je trpio kada je bio kušan te je u stanju pomoći onima koji su iskušavani. Važno je znati da tijelo ne trpi kada djeluje po svojim požudama; ono, nažalost, uživa u iskušenjima.

Ali kada se u nekome sukladno svjetlu Svetoga Duha i u poslušnosti vjere Duh odupire napadima neprijatelja, bilo da pristupa kao zavodnik ili kao progonitelj, tada taj čovjek trpi. Tako je činio Gospodin i tako bismo trebali i mi činiti.

Kakva li će to radost biti

Kada ću tebe, moj Spasitelju, ugledati!

Tada će blažena vječnost nastupiti

i svaka borba prestati.

*J. N. Darby
(Pilgrim Portions)*

Biblijske slike i simboli

Vojnik

Slika vojnika (ili *borca*, grč. *stratiotes*) u NZ-u upotrebljava se za osobit vid života vjere. Za Kristovog borca je rečeno dvoje: on mora imati udjela u nevoljama i ne smije se upletati u poslove svagdanjeg života, kako bi ugodio onome koji ga je izabrao za vojnika (2 Tim 2,3.4). Borba koju on treba voditi nije usmjerena protiv tijela i krvi, niti se vodi tjelesnim oružjem, nego je duhovne naravi. Pavao je Epafrodita nazvao svojim suborcem u borbi Evanđelja (Fil 2,25).

Oružje

Oružje se kao sredstvo u ratu u NZ-u spominje gotovo samo u prenesenom značenju, dok u SZ-u prevladava njegovo stvarno značenje; jednom prorok Jeremija govori o „oružju GOSPODINOVA gnjeva“ (Jer 50,25). Sve naše duhovno oružje sačinjava „svu Bojnu opremu Božju“ (Ef 6,11); na drugim mjestima govori se o „oružju svjetla“ i „pravednosti“ (Rim 13,12; 2 Kor 6,7). Baš kao što ni kršćanska borba vjere nije usmjerena protiv tijela i krvi, isto tako ni oružje naše borbe nije tjelesno (2 Kor 10,4). To oružje se pretežno sastoji od obrambenih sredstava kao što je oklop pravednosti ili vjere (Ef 6,14; 1 Sol 5,8), kaciga spasenja (Ef 6,17; 1 Sol 5,8) i štit vjere (Ef 6,16). Jedino stvarno obrambeno i napadačko oružje je mač Duha, to jest Božja riječ (Ef 6,17). S tim oružjem možemo kao „dobri borci (ili vojnici) Isusa Krista“ stajati i nadvladati u dobroj borbi vjere.

Arend Remmers

(Iz knjige "Biblische Bilder und Symbole")

Dobro Sjeme

... dostupno kao **app**

»Na vašem jeziku!«

Besplatno!

Ove dnevne pobožnosti mogu se čitati i online na www.good-seed.org

Dobro Sjeme

Dnevne pobožnosti na mnogim jezicima!

Svaka stranica sadrži biblijski stih
i kratko razmišljanje o njemu.

Neke stranice sadrže evanđeoske poruke,
a druge jačaju i hrabre čitatelja.

Zanima vas i druga literatura na raznim jezicima?
Posjetite našu online-trgovinu: www.gbv-dillenburg.de
Ili čitajte naša izdanja online: www.gbv-online.org
Distributer za Hrvatsku: ŽIVA RIJEČ, Krasica - www.zivarijec.blogspot.hr

Posjetite internetsku stranicu:

<https://gbv-online.org>

na kojoj možete besplatno čitati mnoge korisne knjige.

Informacije o knjigama dostupnim u tiskanom obliku
možete naći na stranici:

zivarijec.blogspot.com